

SUV RESURLARINI MUHOFAZA QILISH: SUVNI TEJASH KALITI

Axmedova Farzonabegim Saydullo qizi

Qo`qon davlat Pedagogika instituti talabasi

axmedovafarzonabegim@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola suvni tejash yo'lidagi hal qiluvchi qadam sifatida suv resurslarini muhofaza qilishning ahamiyatini ochib beradi. Unda suv resurslari to'g'risida to'liq ma'lumot berilgan bo'lib, ularning hayotni, ekotizimlarni va insonning turli faoliyatlarini ta'minlashdagi ahamiyati ta'kidlangan. Maqolaning asosiy qismida suv resurslarini samarali himoya qilish bo'yicha chora-tadbirlar va strategiyalar, jumladan, suv havzalarini boshqarish, ifloslanishning oldini olish va suvdan barqaror foydalanish amaliyotlarini tushuntirishga e'tibor qaratilgan.

Annotation. This article delves into the significance of protecting water resources as a crucial step towards water conservation. It provides a comprehensive overview of water resources, emphasizing their importance for sustaining life, ecosystems, and various human activities. The main part of the article focuses on explaining the measures and strategies for effectively protecting water resources, including watershed management, pollution prevention, and sustainable water use practices.

Аннотация. В этой статье рассматривается важность защиты водных ресурсов как важного шага на пути к сохранению водных ресурсов. Он дает всесторонний обзор водных ресурсов, подчеркивая их важность для поддержания жизни, экосистем и различных видов деятельности человека. Основная часть статьи посвящена объяснению мер и стратегий эффективной защиты водных ресурсов, включая управление водосборными бассейнами, предотвращение загрязнения и методы устойчивого водопользования.

Kalit so'zlar: Suvni tejash, suv resurslari, muhofaza qilish, suv havzalarini boshqarish, ifloslanishning oldini olish, suvdan barqaror foydalanish.

Keywords: Water conservation, water resources, protection, watershed management, pollution prevention, sustainable water use.

Ключевые слова: Водосбережение, водные ресурсы, охрана, управление водосборными бассейнами, предотвращение загрязнения, устойчивое водопользование.

Kirish. Suv resurslari sayyoramiz ekotizimlarining muhim elementlari bo'lib, hayotning barcha shakllari uchun asosiy hisoblanadi. Ular turli xil suv manbalarini, jumladan, daryolar, ko'llar, botqoq yerlar, yer osti suvlari va muzliklarni o'z ichiga oladi. Ushbu resurslar nafaqat ichimlik suvi, sanitariya va qishloq xo'jaligi kabi inson ehtiyojlarini qondirish uchun, balki ekologik muvozanatni saqlash va turli xil yashash joylarini qo'llab-quvvatlashda muhim rol o'ynaydi.

Suv resurslari cheklangan bo'lib, ularning mavjudligi va sifatiga tabiiy jarayonlar, shuningdek, inson faoliyati ta'sir qilishi mumkin. Iqlim o'zgarishi, aholi sonining o'sishi, yerdan foydalanish amaliyoti va ifloslanish kabi omillar ushbu resurslarning barqarorligi uchun jiddiy muammolarni keltirib chiqaradi. Shunday ekan, suv resurslarini uzoq muddatli hayotiylikini ta'minlash uchun ularni samarali himoya qilish va boshqarish zarur.

Asosiy qism. Suv resurslarini muhofaza qilish suv sifatini saqlash, ifloslanishni minimallashtirish va suvdan barqaror foydalanishni rag'batlantirishga qaratilgan bir qator chora-tadbirlar va strategiyalarni o'z ichiga oladi. Suv resurslarini muhofaza qilishning ba'zi asosiy jihatlari:

a) Suv havzalarini boshqarish:

Suv havzalarini boshqarish ma'lum bir geografik hududdagi yer, suv va tabiiy resurslarni muvofiqlashtirilgan holda boshqarishni o'z ichiga oladi. U suv havzasining ekologik muvozanatini saqlash va suv resurslaridan barqaror foydalanishni ta'minlashga qaratilgan. Bunga quyidagi chora-tadbirlar orqali erishish mumkin:

- Tabiiy hududlarni muhofaza qilish: o'rmonlarni, suv-botqoqlarni va qirg'oqbo'yi zonalarini saqlash suv havzalarining sog'lig'ini saqlashga yordam beradi. Ushbu tabiiy

hududlar filtr vazifasini bajaradi, cho'kindilarni kamaytiradi va ifloslantiruvchi moddalarni suv havzalariga yetguncha olib tashlaydi.

- Yerdan foydalanish amaliyotlarini boshqarish: Qishloq xo'jaligini muhofaza qilish va mas'uliyatli o'rmon xo'jaligi kabi barqaror yerdan foydalanish amaliyotlarini amalga oshirish tuproq eroziyasini oldini olishga, ozuqa moddalarining oqimini kamaytirishga va suv sifatini saqlashga yordam beradi.

- Oqim va suv toshqinlarini nazorat qilish: suvni ushlab turish havzalari va yashil infratuzilma kabi samarali yomg'ir suvlarini boshqarish tizimlarini qurish va ularga xizmat ko'rsatish oqimning hajmi va tezligini kamaytirishga yordam beradi, eroziya va toshqin hodisalarining oldini oladi.

b) ifloslanishning oldini olish:

Suv resurslarini ifloslanishdan himoya qilish uchun ifloslanishning oldini olish muhim ahamiyatga ega. Ifloslanishning oldini olish bo'yicha strategiyalar quyidagilarni o'z ichiga oladi:

- Sanoat qoidalari va ilg'or tajribalar: Sanoat korxonalarini atrof-muhitni muhofaza qilish bo'yicha qat'iy qoidalarga rioya qilishlari va ifloslantiruvchi moddalarning suv havzalariga tushishini minimallashtirish uchun eng yaxshi boshqaruv amaliyotlarini joriy etishlari kerak. Bu kimyoviy moddalarni to'g'ri ishlatish va yo'q qilish, oqava suvlarni tozalash tizimlarini joriy etish va toza ishlab chiqarish usullarini o'z ichiga oladi.

- Qishloq xo'jaligi amaliyotlari: qishloq xo'jaligining ifloslanishi, masalan, o'g'itlar va pestitsidlarning oqishi suv sifatiga sezilarli ta'sir ko'rsatishi mumkin. Aniq dehqonchilik, agroo'rmonchilik va zararkunandalarga qarshi kompleks kurash kabi barqaror qishloq xo'jaligi amaliyotlarini targ'ib qilish kimyoviy zahiralarni kamaytirish, tuproq eroziyasini oldini olish va suv resurslarini himoya qilishga yordam beradi.

- Shahar ifloslanishini nazorat qilish: Shahar hududlari asfaltlangan yuzalardan oqayotgan suvlar, chiqindilarni noto'g'ri yo'q qilish va oqava suvlarni noto'g'ri tozalash orqali suvning ifloslanishiga hissa qo'shadi. Yomg'ir suvlarini boshqarishning samarali

tizimlarini joriy etish, chiqindilarni qayta ishlash va to'g'ri boshqarishni rag'batlantirish, oqava suvlarni tozalash infratuzilmasini yaxshilash ifloslanishning oldini olish uchun juda muhimdir.

c) Barqaror suvdan foydalanish:

Suv resurslaridan uzoq muddatli foydalanishni ta'minlash uchun suvdan barqaror foydalanish amaliyotini targ'ib qilish zarur. Bunga quyidagilar kiradi:

- Samarali sug'orish: tomchilatib sug'orish va nozik purkagichlar kabi suvni tejaydigan sug'orish texnikasini qo'llash qishloq xo'jaligida suv isrofgarchiligini minimallashtirishga yordam beradi. Bundan tashqari, namlik sensorlaridan foydalanish va o'simlik suviga bo'lgan ehtiyojga asoslangan rejalashtirish usullarini amalga oshirish sug'orish amaliyotini optimallashtirishi mumkin.

- Suvni tejoychi texnologiyalar: Uy xo'jaliklarida va sanoatda suvni tejoychi texnologiyalardan foydalanishni rag'batlantirish, masalan, kam oqimli armatura, suvni tejaydigan qurilmalar va suvni qayta ishlash tizimlari, suv sarfini kamaytirish va suv resurslariga bosimni kamaytirishga yordam beradi.

- Suvni qayta ishlatish va qayta ishlash: tozalangan oqava suvlarni sug'orish, sanoat jarayonlari va hojatxonani yuvish kabi ichimlik uchun yaroqsiz maqsadlarda tozalash va qayta ishlatish kabi suvni qayta ishlatish strategiyalarini amalga oshirish chuchuk suv resurslarini tejashga yordam beradi va chuchuk suv ta'minotiga bog'liqlikni kamaytiradi.

Ushbu himoya choralarini amalga oshirish orqali jamoalar, hukumatlar va shaxslar suv resurslarini saqlash va barqarorligiga hissa qo'shishlari mumkin. Ushbu amaliyotlarning keng joriy etilishini ta'minlash uchun xabardorlikni oshirish, ta'limni rivojlantirish va samarali siyosat va qoidalarni yaratish juda muhimdir.

Xulosa. Ushbu qimmatbaho resursning uzoq muddatli barqarorligi va mavjudligini ta'minlash uchun suv resurslarini muhofaza qilish muhim ahamiyatga ega. Samarali suv havzalarini boshqarish, ifloslanishning oldini olish va suvdan barqaror foydalanish amaliyotlari orqali biz suv sifatini himoya qilishimiz, ekotizimlarni saqlashimiz va jamiyatlarning turli xil suv ehtiyojlarini qondirishimiz mumkin. Biz birgalikda suv

resurslarini mas'uliyat bilan himoya qilish muhimligini tan olishimiz va hozirgi va kelajak avlodlar uchun suvni saqlash bo'yicha faol choralar ko'rishimiz kerak. Suv resurslarini muhofaza qilishni qadrlash va ustuvorlik qilish orqali biz yanada barqaror va mustahkam kelajak yaratishimiz mumkin.

Esda tutingki, suv resurslarimizni asrash jamoaviy harakat va suvni mas'uliyatli boshqarish majburiyatini talab qiladi. Suv resurslarini muhofaza qilish va saqlash orqali biz kelajak avlodlar uchun barqaror kelajakni ta'minlay olamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Birlashgan Millatlar Tashkilotining Jahon suvni baholash dasturi. (2018). Birlashgan Millatlar Tashkilotining Jahon suv taraqqiyoti hisoboti 2018: Suv uchun tabiatga asoslangan yechimlar. YUNESKO.
2. Birlashgan Millatlar Tashkiloti. (2015). Dunyomizni o'zgartirish: Barqaror rivojlanish uchun 2030 kun tartibi. Birlashgan Millatlar Tashkiloti.
3. Suv muhiti federatsiyasi. (2019). Suvni qayta ishlatish: shahar oqava suvlarini qayta ishlatish orqali mamlakatning suv ta'minotini kengaytirish salohiyati. Suv muhiti federatsiyasi.